

Załącznik  
do uchwały Nr LIII/301/14  
Rady Gminy Świnna  
z dnia 30 kwietnia 2014 r.

# **GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2014- 2016 GMINY ŚWINNA**



**ŚWINNA, 2014 ROK**

## **SPIS TREŚCI**

Wstęp.....	3
1. Uzasadnienie potrzeby powstania Gminnego Programu Wspierania Rodziny.....	5
2. Charakterystyka rodzin i głównych problemów w gminie Świnna.....	7
3. Kwestia dziecka w gminie Świnna.....	11
4. Cel główny programu i zasady jego funkcjonowania.....	16
5. Przewidywane rezultaty realizacji programu.....	19
Zakończenie.....	20

## Wstęp

Rodzina jest najmniejszą i najważniejszą komórką organizacyjną społeczeństwa stanowiącą środowisko wzrostu i rozwoju jej członków, a jednocześnie ma do spełnienia wiele istotnych funkcji. To właśnie rodzina jest miejscem kreowania osobowości jednostki w okresie jej dorastania, dojrzewania i przygotowania do samodzielnego życia.

Do głównych funkcji rodziny zaliczamy:

- funkcje prokreacyjne;
- przygotowanie dzieci do wejścia w życie społeczne, ich pielęgnowanie i wychowywanie oraz zapewnienie im odpowiedniego startu życiowego;
- prowadzenie gospodarstwa domowego, zaspokajającego potrzeby członków rodziny;
- sprawowanie pieczy nad życiem członków rodziny, ich zachowaniem, kulturą, zdrowiem, trudnościami życiowymi.

Rodzina jako podstawowa grupa społeczna wypełnia szereg funkcji, zaspakajając w ten sposób potrzeby psychiczne, emocjonalne i społeczne swoich członków. Wyróżnia ona funkcję prokreacyjną, zarobkową, usługowo – opiekuńczą, socjalizującą, psychologiczną.

Nie wszystkie jednak rodziny spełniają swe funkcje w jednakowym stopniu. Najbardziej optymalne warunki do spełnienia swych funkcji ma rodzina pełna.

Zdarza się jednak, że z różnych powodów rodzina nie funkcjonuje prawidłowo. Taka sytuacja stwarza zagrożenia dla wychowujących się w niej dzieci, a w dalszej perspektywie sprzyja powstawaniu problemów społecznych.

Rodzina i dziecko stanowią zasadnicze kwestie w polityce społecznej i dlatego tak ważne jest rozwijanie różnych form pomocy dzieciom, młodzieży i rodzinie. Działalność na rzecz dzieci ma na celu ochronę ich praw, wyrównywanie szans życiowych poprzez ułatwienie dostępu do oświaty, służby zdrowia oraz zapewnienie ochrony w sytuacjach zagrożenia. Działania na rzecz rodzin mają na celu wyrównanie między nimi różnic socjalnych. Wsparciem instytucjonalnym należy objąć rodzinę dopiero wówczas, gdy staje ona przed problemami, z którymi samodzielnie nie potrafi sobie poradzić.

Ważnym elementem polityki społecznej jest właściwa diagnoza sytuacji rodzin przeżywających trudności w pełnieniu swych podstawowych funkcji oraz objęcie tych rodzin szerokimi działaniami prowadzonymi wspólnie przez instytucje powołane do wspierania rodziny mającymi na celu rozwiązywanie problemów oraz wspieranie rodziny w wypełnieniu jej podstawowych funkcji jak również prowadzenie działań profilaktycznych zapobiegających występowaniu zjawisk i problemów powodujących rozpad rodziny oraz konieczność umieszczania dzieci poza rodziną naturalną. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami, nie może, nie potrafi bądź nie chce zajmować się dzieckiem zachodzi konieczność udzielenia pomocy, wsparcia zewnętrznego lub interwencji. W takiej sytuacji dziecko ma prawo do opieki i pomocy, w tym do pieczy zastępczej. Konwencja o prawach dziecka zobowiązuje do zapewnienia specjalnej ochrony i pomocy dzieciom czasowo lub stale pozbawionym środowiska rodzinnego lub nie mogącym, ze względu na swe dobro, w nim przebywać.

## **1. Uzasadnienie potrzeby powstania Gminnego Programu Wspierania Rodziny**

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej na wstępie zawiera sformułowanie, że : „, dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności, dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci, w przekonaniu, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami – zostały uchwalone przepisy w niej zawarte. Określa ona formy wspierania rodzin biologicznych ,a także formy opieki nad dziećmi, które z różnych przyczyn nie mogą wychowywać się w swojej rodzinie naturalnej.

Art. 176 ust. 1 w/w ustawy określa, że do zadań własnych gminy należy m.in. opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny. Rosnące tempo życia , coraz większe zaangażowanie w zdobywanie środków na zaspokojenie potrzeb , wyjazdy poza granice kraju w poszukiwaniu pracy jednego lub obydwójga rodziców, pozostawianie dzieci pod opieką innych osób z rodziny , bezrobocie , ubóstwo, pojawiające się problemy z nadużywaniem alkoholu powodują ,że rodzina przeżywa rozmaite trudności , a wychowujące się w niej dzieci nie są otoczone właściwą opieką, nie mają odpowiednich wzorców i autorytetów w domu, nie przekazywane są im wartości tj. szacunek dla drugiego człowieka, miłość, nie doceniają wartości wykształcenia, nie potrafią budować właściwych relacji i nawiązywać więzi emocjonalnych, często brakuje też środków finansowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb socjalnych. Rodzina będąca podstawą każdego społeczeństwa jest coraz bardziej niewydolna w funkcjach opiekuńczo-wychowawczych wobec wszystkich jej członków. Powoduje to nacisk na rozwój instytucji, które przejmują część zadań przynależnych rodzinie. Do zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny będzie stałe diagnozowanie sytuacji rodzin z terenu gminy Świnna , a także analiza ich potrzeb i oczekiwań. Zadania te powinny być realizowane przede wszystkim przez wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w już działających instytucjach i

organizacjach pomocowych oraz poprzez dążenie do podwyższania profesjonalizacji ich działań, poszerzenie oferty pomocowej oraz integrację instytucji wsparcia.

Ideą Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest ukierunkowanie celów z jednej strony na wsparcie rodzin problemowych, których członkowie są zagrożeni bądź objęci wykluczeniem społecznym, a z drugiej strony planowanie działań, które mogą być adresowane do rodzin chwilowo borykających się z kryzysami charakterystycznymi dla naturalnego życia i rozwoju prawidłowo funkcjonującej rodziny.

Podstawą wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Rodzina powinna mieć możliwość w pierwszej kolejności zmierzenia się ze swoimi problemami co pozwala na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz podejmowanie własnej aktywności. Pomoc powinna być nakierowana na wykorzystanie zasobów własnych rodziny, na wsparcie osoby w rodzinie, w środowisku lokalnym. Ważne, aby rodzina wsparcie to otrzymała jak najwcześniej, a także by podejmować działania profilaktyczne mające na celu zapobieganie występowaniu problemów uderzających w trwałość rodziny i spełnianie przez nią wyznaczonych funkcji.

## 2. Charakterystyka rodzin i głównych problemów w gminie Świnna

Gmina Świnna to gmina wiejska znajdująca się na terenie województwa śląskiego , w powiecie żywieckim. W jej skład wchodzi 6 sołectw. Liczba mieszkańców w latach 2011-2013 przedstawia się następująco:

	<b>Liczba mieszkańców w 2011 roku</b>	<b>Liczba mieszkańców w 2012 roku</b>	<b>Liczba mieszkańców w 2013 roku</b>
<b>Łączna liczba mieszkańców gminy Świnna</b>	8078	8086	8092

**Struktura wieku mieszkańców przedstawia się następująco :**

<b>Kategoria wiekowa</b>	<b>Rok 2011</b>	<b>Rok 2012</b>	<b>Rok 2013</b>
<b>Dzieci i młodzież w wieku 0-17 lat</b>	1686	1689	1655
<b>Osoby w wieku produkcyjnym</b>	5032	5020	5499
<b>Osoby w wieku poprodukcyjnym</b>	1360	1377	938

**Liczba osób i rodzin korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w latach 2011-2013**

<b>Rok</b>	<b>Liczba rodzin/ osób w rodzinie</b>
<b>2011</b>	198/655
<b>2012</b>	211/669
<b>2013</b>	231/761

**Podział rodzin ze względu na liczbę dzieci :**

<b>Liczba dzieci w rodzinie</b>	<b>Rok 2011</b>	<b>Rok 2012</b>	<b>Rok 2013</b>
<b>1</b>	16	24	36
<b>2</b>	25	27	27
<b>3</b>	17	19	24
<b>4</b>	12	11	18
<b>5</b>	8	7	6
<b>6</b>	0	0	0
<b>7 i więcej</b>	3	3	2

**Powody korzystania ze świadczeń z zakresu pomocy społecznej:**

<b>PRZYCZYNA</b>	<b>2011 rok l. rodzin/l. osób</b>	<b>2012 rok l.rodzin/l.osób</b>	<b>2013 rok l.rodzin/l.osób</b>
<b>Ubóstwo</b>	89/293	123/403	124/436
<b>Bezrobocie</b>	72/296	94/430	83/321
<b>Wielodzietność</b>	44/268	39/236	47/282
<b>Rodzina niepełna</b>	21/69	19/58	17/56
<b>Alkoholizm</b>	19/39	10/15	10/23
<b>Bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego</b>	24/72	21/60	19/62
<b>Niepełnosprawność</b>	40/86	52/121	61/149
<b>Długotrwała choroba</b>	52/154	62/170	70/206
<b>Bezdomność</b>	-	-	-
<b>Przemoc w rodzinie</b>	-	-	-
<b>Zdarzenia losowe, sytuacja kryzysowa</b>	2/3	2/4	-

Na podstawie diagnozy prowadzonej w codziennej pracy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świnnej można zaobserwować z jak różnymi problemami borykają się rodziny korzystające ze świadczeń z zakresu pomocy społecznej. W większości są to rodziny pełne, jednak są i takie kiedy to matka lub ojciec samotnie wychowują dzieci. W wielu rodzinach będących pod opieką OPS występuje problem ubóstwa, brakuje środków finansowych na zaspokojenie codziennych, czasem bardzo podstawowych potrzeb jak zakup żywności, opału



na zimę, opłatę rachunków. Problem ten wynika z różnych przyczyn, na pewno duży wpływ ma bezrobocie występujące w rodzinie, zdarza się, że żadne z rodziców nie ma stałej pracy, źródła dochodu stanowią zasiłki z pomocy społecznej, zasiłki rodzinne, dochód z pracy dorywczej. Brak stałego wynagrodzenia powoduje, że trudno zaplanować wydatki, zabezpieczyć wszystkie potrzeby rodziny. Rodziny te otrzymują wsparcie w formie zasiłków celowych, okresowych, dożywiania dzieci w szkole, pomoc żywnościową w ramach programu PEAD. Bywa i tak, że ubóstwo wynika z braku zaradności, złego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi, przeznaczania posiadanych środków na zakup alkoholu. W tej sytuacji podejmowana są działania w ramach pracy socjalnej mające na celu poradnictwo jak gospodarować pieniędzmi, doprowadzenie do ograniczenia lub zaprzestania spożywania alkoholu, pomoc w poszukiwaniu pracy.

Bezrobocie to drugi powód korzystania z pomocy społecznej, wysoka stopa bezrobocia, brak odpowiednich kwalifikacji, niski poziom wykształcenia powodują, że osoby nie są w stanie zdobyć środków na utrzymanie swoich rodzin. GOPS podejmuje działania na rzecz walki z bezrobociem, pracownicy socjalni pomagają w poszukiwaniu pracy, kierują klientów OPS do odpowiednich instytucji, pomagają w sporządzaniu dokumentów aplikacyjnych, w ramach realizowanego od 2008 roku projektu systemowego osoby bezrobotne mają możliwość szkoleń w wybranym kierunku zawodowym oraz otrzymują wsparcie doradcy zawodowego i psychologa.

W rodzinach występuje także problem niepełnosprawności oraz długotrwałych chorób, rodziny te otrzymują wsparcie finansowe z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, a także w ramach pracy socjalnej prowadzone są działania mające na celu uzyskanie wsparcia ze strony PFRON oraz organizacji pozarządowych.

Rodziny niepełne i wielodzietne o niskich dochodach objęte są pomocą OPS, pomoc przekazywana jest w formie pieniężnej- zasiłki celowe, okresowe, niepieniężnej- dożywianie dzieci, pomoc w ramach programu PEAD, używana odzież, kierowanie dzieci na bezpłatne kolonie i pomoc w wyposażeniu dzieci przed wyjazdem, praca socjalna- współpraca z pedagogiem szkolnym, wychowawcami klas, poradnictwo dotyczące wychowywania dzieci, kierowanie do właściwych instytucji, tj. poradnia psychologiczno- pedagogiczna, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie.

Na terenie gminy Świnna są rodziny wychowujące dzieci, w których występuje problem alkoholowy. Podejmowane są tu działania mające na celu podjęcie leczenia odwykowego przez osoby uzależnione, współpraca z Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Sądem Rodzinnym i kuratorami sądowymi. Rodziny te otrzymują także wsparcie pieniężne i niepieniężne, aby dzieci wychowujące się w tych rodzinach jak najmniej odczuły skutki nadużywania alkoholu przez rodziców i miały zaspokojone podstawowe potrzeby.

W ostatnich latach przybywa rodzin, które borykają się z problemami wychowawczymi z dziećmi, nie zawsze są to rodziny ubogie. Rodziny te potrzebują wsparcia w formie szeroko rozumianego poradnictwa, kierowane są do odpowiednich poradni, aby uzyskać wsparcie specjalistów. W rodzinach tych występuje problem z regularnym uczęszczaniem dzieci do szkoły, drugoroczności w szkole, wchodzenia dzieci w nieodpowiednie grupy rówieśnicze, dopuszczanie się przez dzieci kradzieży, pobic, nękania rówieśników, niszczenia mienia publicznego itp.

W gminie Świnna działa Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, obejmuje on swoim działaniem rodziny, w których zastosowano procedurę Niebieskiej Karty, zdarza się, że w rodzinach tych wychowują się małoletnie dzieci. Podejmowane są działania mające na celu eliminowanie zjawiska przemocy w tych rodzinach, działania te podejmują wspólnie m.in. GOPS, policja, pedagog szkolny, kuratorzy sądowi, osoby kierowane są do właściwych instytucji gdzie mogą uzyskać wsparcie psychologiczne.

Jak widać na terenie gminy Świnna jest wiele rodzin mających trudności z wypełnianiem swych podstawowych funkcji, które wymagają wsparcia ze strony instytucji do udzielenia tego wsparcia powołanych.

### 3. Kwestia dziecka w gminie Świnna

Na terenie gminy Świnna istnieje obecnie 8 placówek oświatowych prowadzonych przez gminę : Zespół Szkolno - Przedszkolny w Pewli Ślemieńskiej, Zespół Szkolno - Przedszkolny w Trzebini , Zespół Szkolno - Przedszkolny w Pewli Małej, Zespół Szkolno - Przedszkolny w Świnnej, Gimnazjum w Świnnej, Gimnazjum w Pewli Ślemieńskiej, Gimnazjum w Trzebini, Gimnazjum w Pewli Małej . Dodatkowo na terenie gminy działa szkoła podstawowa i przedszkole w Przyłękowie prowadzone przez Fundację Królowej Świętej Jadwigi, a także szkoła podstawowa i przedszkole w Rychwałdku prowadzone przez Stowarzyszenie Przyjaciół Szkół Katolickich. We wcześniejszych latach na terenie gminy istniało jedno gimnazjum w Świnnej, gdzie dowożono wszystkie dzieci z terenu gminy, następnie dzieci stopniowo przechodziły do gimnazjów w miejscu zamieszkania. Przekazano także prowadzenie szkół w Przyłękowie i Rychwałdku wskazanym powyżej organom.

#### Dożywianie dzieci

W szkołach i przedszkolach na terenie gminy, a także w szkołach poza terenem gminy dzieci objęte są dożywianiem. Wszystkie szkoły oraz przedszkola posiadają własne kuchnie, gdzie przygotowywane są posiłki.

#### Liczba uczniów objętych dożywianiem przez GOPS:

<b>Rok</b>	<b>Liczba uczniów korzystająca z posiłków finansowanych przez GOPS</b>
2011	174
2012	160
2013	181

Prawie wszystkie szkoły, które znajdują się na terenie gminy zatrudniają pedagoga szkolnego. We wszystkich działają Szkolne Kluby Sportowe, w pięciu funkcjonują świetlice, gdzie uczniowie spędzają czas oczekując na lekcje lub odrabiając prace domowe, czy nawiązując kontakty z rówieśnikami.

Każda z placówek wykazała, że prowadzi **zajęcia pozalekcyjne**, takie jak:

- zajęcia w zakresie kółek przedmiotowych: geograficzne, informatyczne, fizyczne, muzyczne, j. angielskiego, j. francuskiego, j. polskiego, j. hiszpańskiego, matematyczne, przyrodnicze, biologiczne, historyczne, plastyczne, ortograficzne,
- zajęcia rozwijające zainteresowania: sportowe (SKS), teatralne, dziennikarstwa, europejskie, taneczne, turystyczno-krajoznawcze, misyjne, biblijne, gitarowe. W gimnazjum w Pewli Ślemieńskiej działa Szkolny Klub Wolontariatu. Jego członkowie organizują wiele ciekawych akcji na rzecz społeczności lokalnych, osób potrzebujących.

W szkołach prowadzone są również **zajęcia wyrównawcze**: dydaktyczno-wychowawcze, logopedyczne pozwalające na nadrobienie czy uzupełnienie braków spowodowanych trudnościami w nauce oraz zajęcia dla uczniów szczególnie uzdolnionych z poszczególnych przedmiotów.

Podczas przeprowadzania ewaluacji Gminnej Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Świnna przeprowadzono ankiety i dyrektorów szkół poproszono o wskazanie w tabeli jakie problemy występują w ich placówkach. Wyniki tych wskazań zgromadzone są poniżej.

<b>PROBLEM</b>	<b>ocena w roku szkolnym 2011/2012</b>	<b>ocena w roku szkolnym 2012/2013</b>
Spożywanie przez uczniów alkoholu	1,2	1,1
Narkotyki	1	1
Wagary	1,7	1,8
Konflikty uczeń – nauczyciel	1,8	1,6
Kłamstwo	3	2,5
Palenie papierosów	1,7	1,5
Niszczenie mienia szkolnego	2	2,1
Kradzież	1,3	1,3
Ucieczki z domów	1	1
Agresja, przemoc, w tym: Zastraszanie Wymuszanie pieniędzy Bicie Znęcanie się	1,5 1,3 1,8 1,3	1,4
Drugoroczność	2	1,3
Opieka kuratora	1,7	1,7
Zaniedbania rodziców	2,2	1,3
Inne	-----	----

**Oznaczenie ocen:**

1 - problem nie występuje 2 - występuje sporadycznie 3 - rzadko  
4 - często 5- jest to duży problem

Zapytano również jakie działania należy podjąć , aby poprawić sytuację dzieci. Wskazane uwagi dotyczyły:

- otwarcia świetlic czynnych w godzinach popołudniowych,
- utworzenia świetlicy środowiskowej (czynnej po zakończeniu zajęć szkolnych),
- finansowania wypoczynku dzieci i młodzieży z ubogich rodzin,
- monitorowania urzędów nadzorujących w sprawie zwiększenia kryterium uprawniającego do objęcia pomocą socjalną,
- zwiększenia środków na realizację zajęć pozalekcyjnych, wycieczki,
- organizacji i prowadzenia programów z zakresu profilaktyki i właściwego wykorzystania czasu wolnego,
- zagospodarowania czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez różnorodne formy aktywności,
- mocniejszej współpracy rodziców z organizacjami społecznymi,
- wspierania rodziny w prawidłowym wykonywaniu swojej funkcji wychowawczej,
- uatrakcyjnienia zajęć szkolnych poprzez organizację: zajęć sportowo-rekreacyjnych, wyjazdów na basen, wycieczek turystyczno-krajoznawczych, zajęć terapeutycznych, wyjazdów do kina i teatru, spotkań z aktorami i różnymi ciekawymi ludźmi, warsztatów, dzięki czemu młodzi ludzie będą mogli wybierać odpowiednie formy spędzania wolnego czasu, które jednocześnie pozwolą na pozytywne wzmocnienie i rozwijanie poczucia własnych kompetencji i możliwości.

### **Niepełnosprawność wśród dzieci**

Według Światowej Organizacji Zdrowia (WHO) niepełnosprawność to wszelkie ograniczenia lub brak wynikający z uszkodzenia możliwości wykonywania czynności na poziomie uważanym za normalny dla człowieka. Bardzo ogólnie możemy powiedzieć, że niepełnosprawność jest brakiem możliwości przystosowania funkcji danego organizmu do warunków w jakich się znajduje. Celem i zadaniem programu jest wsparcie osób niepełnosprawnych w szczególności dzieci w ich codziennym funkcjonowaniu w środowisku szkolnym jak społeczności lokalnej. Na terenie gminy Świnna również zamieszkują dzieci niepełnosprawne, otoczone są one opieką swoich rodzin, a także wsparciem placówek oświatowych , instytucji pomocy społecznej , organizacji pozarządowych. Dzieci niepełnosprawne realizujące obowiązek szkolny zapewniony mają przez gminę dojazd do placówek oświatowych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje następujące świadczenia skierowane do dzieci niepełnosprawnych: specjalistyczne usługi opiekuńcze dla dzieci z zaburzeniami psychicznymi, dożywianie dzieci w szkole , wypłata świadczeń

rodziny z niepełnosprawnością dzieci ( zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, dodatek do świadczenia pielęgnacyjnego , dodatek do zasiłku rodzinnego).

### **Liczba wypłacanych zasiłków pielęgnacyjnych i świadczeń pielęgnacyjnych na dzieci**

:

<b>Okres zasiłkowy</b>	<b>Liczba zasiłków pielęgnacyjnych</b>	<b>Liczba świadczeń pielęgnacyjnych</b>
<b>2012/2013</b>	41	20
<b>2013/2014</b>  Stan na 31.12.2013 r	47	19

W ogólnej liczbie rodzin z terenu gminy Świnna dominuje rodzina pełna składająca się z rodziców i dzieci. Tylko rodzina pełna gwarantuje prawidłowy rozwój społeczny, psychologiczny i emocjonalny jednostki, i w przypadku jej dobrego funkcjonowania. Rodzina niepełna to rodzina, w której dziecko jest wychowywane przez jednego rodzica, na skutek długotrwałej nieobecności( np. pobyt w więzieniu), choroby, rozwodu, świadomego zdecydowania się matki na samotne wychowywanie dziecka czy też śmierci jednego z rodziców. Wychowanie w rodzinie niepełnej utrudnia dzieciom poznanie wzorców jak zbudować pełną rodzinę , często negatywnie działa to na przyszłe własne związki.

Coraz bardziej wzrasta zapotrzebowanie na działania instytucjonalne, które mają za zadanie wspierać rodzinę w wykonywaniu jej funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Przejawem tego w pewnym wymiarze jest wzrost zainteresowania umieszczaniem dzieci w przedszkolach i korzystania z innych form opieki oraz organizowania czasu wolnego. Żadna z instytucji nie jest w stanie zastąpić rodziny we wszystkich obszarach, które wiążą się z wychowaniem i socjalizacją młodego pokolenia. Obszary zaniedbania w zakresie opieki nad dziećmi prowadzą do wystąpienia różnego typu trudności wychowawczych, problemów w nauce. Model spędzania wolnego czasu jest zwierciadłem i stymulatorem poziomu rozwoju osobistego. Nuda jest źródłem zachowań negatywnych, poszukiwania wrażeń, popadaniem w uzależnienia. Ryzyko negatywnego wpływu grupy rówieśniczej na jednostkę może być zniwelowane pod warunkiem, że zaoferuje się jej atrakcyjną i pozytywną ofertę spędzania czasu przeznaczonego na wypoczynek. W dzisiejszych czasach rodzina narażona jest na szereg zagrożeń, musi radzić sobie z wieloma trudnościami. Często jest tak, że różne problemy występują obok siebie w jednej rodzinie.

Szkoły funkcjonujące na terenie gminy Świnna starają się stworzyć dzieciom formy spędzania czasu poza lekcjami, są to zajęcia w formie kółek zainteresowań, zajęcia sportowe, zajęcia w świetlicy szkolnej. W ciągu roku szkolnego prowadzone są programy profilaktyczne związane z zapobieganiem uzależnieniom wśród młodzieży, spotkania ze specjalistami zajmującymi się tymi sprawami. Organizowane są warsztaty plastyczne, spotkania z ludźmi kultury i nauki.

Działania na rzecz rozwoju dzieci i młodzieży wspiera Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej, organizując liczne imprezy dla dzieci i całych rodzin zarówno sportowe, jak i turystyczne czy kulturalne. Są to różnego rodzaju festyny, ogniska, kuligi, zabawy taneczne, dyskoteki, wycieczki górskie trasami Beskidów, imprezy okolicznościowe.

Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej od wielu już lat organizuje imprezy cykliczne- odbywające się co roku, są to między innymi: organizacja zajęć w ferie zimowe i wakacje letnie, konkurs plastyczny „Mieszkam w Beskidach”, akcja charytatywna z okazji mikołajek( paczki dla dzieci z rodzin ubogich).

W ramach GOK - u działają kluby i kółka zainteresowań, między innymi:

- Tur-Eko Łazik – klub turysty
- Czarne Stopy- drużyna harcerska i zuchowa
- Amatorski Teatr Dziecięcy
- Hetman – sekcja szachowa
- „Zwyczajni” - Towarzystwo Aktywności Społecznej
- Taniec towarzyski – grupa dziecięca .

Działalność Gminnego ośrodka Kultury jest bardzo ważna i wspiera działania mające na celu organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży, a także profilaktykę zachowań negatywnych i wychowanie dzieci.

## **4. Cel główny programu i zasady jego funkcjonowania**

### **Cel główny:**

**Wzmocnienie rodzin z terenu gminy Świnna i zapobieganie zjawiskom prowadzącym do dezorganizacji rodziny.**

### **Cele szczegółowe :**

#### **1. Zapewnienie rodzinom bezpieczeństwa socjalnego:**

- zapewnienie dzieciom z rodzin o niskich dochodach pomocy w postaci dożywiania w szkole
- rodzinom będącym w trudnej sytuacji materialnej, które własnymi środkami nie są w stanie przezwyciężyć trudnej sytuacji życiowej zapewnienie pomocy finansowej w postaci zasiłków celowych i okresowych oraz pomoc rzeczową na zasadach ustawy o pomocy społecznej
- wypłata świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego
- pozyskiwanie pomocy żywnościowej w ramach określonych programów
- działania mające na celu ułatwienie pełnoletnim członkom rodzin wejścia lub powrotu na rynek pracy ( pomoc w poszukiwaniu pracy, kierowanie do instytucji rynku pracy, szkolenia, dostęp do ofert pracy)

**Realizator:** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnnej we współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Żywcu, Bankami Żywności, organizacjami pozarządowymi.

#### **2. Wspieranie rodzin w procesie opiekuńczo – wychowawczym.**

- wspieranie rodziców w prawidłowym pełnieniu funkcji rodzicielskich- praca socjalna z rodziną, poradnictwo, kierowanie do właściwych instytucji tj. poradnie psychologiczno- pedagogiczne, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, współpraca rodziców z wychowawcami klas i pedagogiem szkolnym
- zapobieganie uzależnieniom od substancji psychoaktywnych- realizacja programów profilaktycznych przez szkoły, organizacja spotkań ze specjalistami



- zapobieganie niedostosowaniu społecznemu dzieci i młodzieży- organizacja czasu wolnego, umożliwienie udziału w zajęciach edukacyjnych, warsztatach mające na celu rozwój zdolności i zainteresowań
- organizowanie zajęć informacyjno-warsztatowych poszerzających wiedzę rodziców na temat rozwoju dzieci i młodzieży np. w szkołach w ramach spotkań tzw. wywiadówek
- umożliwienie rodzinom korzystania z instytucjonalnych form opieki nad dzieckiem, np. przedszkola
- pomoc rodzinom dysfunkcyjnym i niewydolnym wychowawczo w formie intensywnej pracy socjalnej z rodzicami na rzecz poprawy funkcjonowania , w miarę potrzeb i możliwości przydzielenie asystenta rodziny
- sparcie rodzin wychowujących dziecko niepełnosprawne – poradnictwo, organizacja usług opiekuńczych, dowóz na zajęcia szkolne, kierowanie do instytucji zapewniających wsparcie tego typu rodzinom

**Realizator:** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej we współpracy ze szkołami, pedagogami szkolnymi, Gminnym Ośrodkiem Kultury w Świnnej, organizacjami pozarządowymi, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie.

### **3. Rozwój systemu współpracy pomiędzy organizacjami i instytucjami działającymi na rzecz profilaktyki i opieki nad dziećmi i rodziną.**

- podejmowanie działań na rzecz współpracy instytucji powołanych do udzielania szeroko rozumianego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności oraz zapobiegania ich występowaniu

**Realizatorzy:** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnnej, Gminny Ośrodek Kultury w Świnnej, szkoły z terenu gminy Świnna, Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Świnna, Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Świnna, Sąd Rejonowy, kuratorzy sądowi, pedagodzy szkolni, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu

**4. Wspieranie rozwoju systemu wychowania i opieki nad dziećmi całkowicie lub częściowo pozbawionymi opieki rodzicielskiej :**

- wspieranie rozwoju systemu rodzinnych form opieki zastępczej nad dzieckiem,
- propagowanie kampanii społecznych promujących ideę rodzicielstwa zastępczego,
- zapobieganie umieszczaniu dziecka poza rodziną poprzez pomoc i wsparcie rodziny w przezwyciężeniu problemów powodujących konieczność umieszczenia dziecka poza rodziną naturalną,
- wsparcie i praca z rodzicami , których dzieci korzystają z instytucjonalnych lub rodzinnych form opieki w celu powrotu dziecka do rodziny biologicznej,

**Realizator:** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnnej we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Żywcu.

## **5. Przewidywane rezultaty realizacji programu**

1. Wzrost świadomości i odpowiedzialności rodziców w procesie wychowania dzieci.
2. Wzrost aktywności rodzin w procesie poprawy własnej sytuacji.
3. Poprawa jakości funkcjonowania rodziny.
4. Poprawa standardu życia rodzin.
5. Poprawa współpracy pomiędzy instytucjami powołanymi do wspierania rodzin mającej na celu szybkie zdiagnozowanie problemów i ich rozwiązanie.

## **ZAKOŃCZENIE**

Gminny Program Wspierania Rodziny jest częścią gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych w zakresie wspierania funkcji rodziny. Jest dokumentem, którego realizacja jest długoterminowa, a oczekiwane efekty wynikać będą z założonych celów. Stworzenie programu pozwoli stosować nowe, alternatywne sposoby pracy z rodziną dostosowane do zdiagnozowanych problemów. Cele zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny mają służyć poprawie jakości szeroko rozumianego życia rodzin z terenu gminy Świnna. Planowane działania ukazują kierunki pracy instytucji i organizacji pomocowych. Sposób realizacji będzie uzależniony od faktycznie ujawnionych potrzeb. Koordynacją działań ujętych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny zajmie się Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Świnnej.